

Społeczne funkcje edukacji

Społeczne funkcje edukacji

„Jedyną stałą cechą współczesnego świata jest jego zmienność. Jeśli chcemy w nim przeżyć, musimy szybko się adoptować, a to wymaga ciągłego uczenia się.”

(T. Maruszewski)

edukacja

- **Funkcje reprodukcyjne**
(reprodukcja siły roboczej, struktury społecznej, ładu politycznego, kultury)
- **Funkcje kreacyjne**
(rozwój potencjału ludzkiego)

Funkcja Edukacji

Socjalizacja czy wyzwalaanie?

Richard Rorty „Edukacja i wyzwanie postnowoczesności” (2000)

Funkcja socjalizacyjna

Człowiek staje się istotą społeczną,
członkiem społeczności ludzkiej przez
bycie w grupie

„Wiem z góry, jakimi istotami ludzie
powinni być i jakie są ich możliwości”

„Człowiek - istota społeczna” – powielanie
i doskonalenie, przekazywanych od
starszych członków społeczności,
wzorów i zasad życia społecznego oraz
poglądów na świat

Funkcja edukacji - wyzwalamie

Wyzwalamie od dominacji innych, od środowiska społecznego, tradycji i kultury

Wyzwalamie wyobraźni, aby powstały jakościowo nowe praktyki społeczne, jakościowo nowe wytwory materialne i niematerialne

„Ponowoczesny człowiek” – sztuka pozbywania się wzorów raczej niż nabywania wzorów

Teorie edukacji

Teoria urabiania

- Kształtowanie i modelowanie dziecka wg a priori przyjmowanych wartości, schematów, modeli, ideałów dorosłych

Teoria rozwijania

- Dziecko jest autonomicznym „układem”, przetwarzającym informacje ze świata zewnętrznego, ale tylko te informacje, które mają dla niego znaczenia

Teorie edukacji

Teoria urabiania

- Metody edukacji: informacyjne, wyjaśniające, narracyjne, opisowe
- Pedagogika oparta na przekazaniu wiedzy i doświadczeń wcześniejszych pokoleń
- Percepcyjno – odtwórczy charakter aktywności dziecka

Teoria rozwijania

- Metody edukacji: heurystyczne, problemowe, dyskusji, dialogu
- Pedagogika akcentująca oczekiwania ucznia, jego indywidualizm
- Percepcyjno – innowacyjny charakter aktywności ucznia

Teorie edukacji a cele edukacji

Teorie konserwatywne

- Obowiązkowość,
- Niezawodność
- Odpowiedzialność,
Zaufanie
- Uprzejmość, Skromność
- Przyzwoitość
- Wdzięczność
- Porządek, Dyscyplina
- Pilność, Posłuszeństwo
- Panowanie nad sobą
- Ofiarność
- Odwaga, Wierność,

Teorie liberalne

- Tolerancja
- Umiejętność krytyki
- Dojrzałość
- Wrażliwość, otwartość
- Braterstwo, solidarność
- Fantazja, spontaniczność
- Autentyczność
- Elastyczność, giętkość

„ponowoczesna szkoła”

etapy uczenia się

1. **Uczenie się pierwotne – treść**
2. **Uczenie się wtórne – sposób przekazywania treści - „uczenie się jak się uczyć”**
3. **Uczenie się nauki – nawyk nabywany na trzecim etapie nauki jest nawykiem obchodzenia się bez nawyków**
człowiek „ponowoczesny” – sztuka pozbywania się wzorców, raczej niż nabywania wzorców

(Zygmunt Bauman, 2000)

„ponowoczesna szkoła”

Zarówno w sferze moralności, jak i nauce, w polityce, jak i w zakresie krytyki literackiej, przekonania, jakie nauczyciele oferują uczniom w procesie kształcenia, są jedynie najlepszymi, jakie dane społeczeństwo, jak dotąd, było w stanie ukształtować.

(Richard Roty)

Szkoła według konserwatystów

Według A. Blooma, edukacja jest postrzegana jako „ruch od ciemności do światła.” Wielcy uczeni odkryli na przestrzeni dziejów prawa natury, a zadaniem współczesnych jest ich naśladować. Edukacja ma odgrywać w tym procesie rolę decydującą.

**A school should not be a preparation
for life. A school should be life.**

Elbert Hubbard

**People must be educated once more
to know their place.**

UK Department of Education official
responsible for National Curriculum
planning

Bibliografia

- Kwieciński Z., Śliwerski B., 2003, *Pedagogika*, t.1.i 2
Warszawa: PWN
- Śliwerski B., 2004, *Współczesne teorie i nurty wychowania*,
Kraków: IMPULS